

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА – IX КЛАС, ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Хорариум по учебен план
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА (ЗП)
1 час седмично = 36 часа годишно.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА
Не по-малко от 5 часа седмично = 180 часа годишно

Обучението по *Музика* в IX клас е завършващ етап на задължителната подготовка (ЗП). Учебната програма е изградена върху основата на перспективни и актуални съвременни тенденции в общото образование: в центъра на процеса да се постави индивидуалното изграждане на ученика; учебното съдържание да се определи преди всичко от неговата социална значимост; програмата да създава оптимални условия обучението да е съобразено с предизвикателствата на новото столетие и с актуалните проблеми, които поставя развитието на съвременната култура.

Обучението по *Музика* изгражда музикално-културни личности с разгърнати заложби и интереси върху основата на разностранен музикално-социален опит.

Учебното съдържание се реализира чрез видове музикална дейност и система от наблюдения и анализи на музика от различни жанрове и стилове. Параства ролята на знанията, които учениците придобиват за състоянието и развитието на музикалната култура в България и в света. Заедно с това музикалното изкуство се развива като съществен компонент на културата и в постоянна връзка с движението на културните процеси и социалния живот.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА В IX КЛАС.

Учебното съдържание за Задължителната подготовка (ЗП) по *Музика* в IX клас осигурява оптимално музикално-културно изграждане на ученика в резултат на обобщаването на опита от основната степен.

По-съществени цели на обучението са:

- да се създадат условия учениците да осмислят и анализират различни явления и процеси в музикалното изкуство от миналото и главно от съвременността върху основата предимно на културологичен подход;
- да се изграждат умения за самостоятелен анализ и изява на лично отношение към значими факти, явления и процеси в различни клонове на музикалната култура;
- да се изграждат навики за толерантно дискутиране по актуални музикално-културни проблеми и за оригинална и логична аргументация на защитаваните гледища;

- да се развива личната културологична осведоменост и музикална култура главно в сферата на съвременното функциониране на музиката от всички видове и типове;
- да се обобщят знанията за мястото на българската музикална култура в световните музикално-културни процеси;
- да запознае учениците с актуални форми на връзка на функционирането на съвременната музика с извънмузикални и извънхудожествени сфери.

Профилираното обучение в IX клас включва инструментално музициране, развитие на музикалния слух и знания от областта на елементарната теория на музиката.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА ЗА IX КЛАС.

В резултат на обучението в края на IX клас трябва да бъдат постигнати посочените цели на обучението. Учениците трябва да могат да се ориентират в съвременната звучаща среда, да имат общ поглед върху историческото развитие на музикалното изкуство и изкуството въобще, процесите на развитие на българското народно и авторско музикално творчество и изпълнителско изкуство и функционирането на музиката в съвременността.

Обучението на второ равнище – профилирана подготовка, осигурява развитие на музикално-изпълнителските способности и изграждане на слухови умения за активни занимания с музика.

IV. УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА ЗА IX КЛАС - ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

1	2	3	4	5	6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<p>Ядро 1 Музикална практика: музициране, възприемане на музика</p>	<p>Стандарт № 1: Изпълнява три мелодии по свой избор от изучаваните видове и стипове музика . Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> изпълнява по свое предпочитание три мелодии от изучавания музикален репертоар. <p>Стандарт № 2: Пее три песни по свой избор. Очаквани резултати: демонстрира собствена интерпретация на избраните песни.</p> <p>Стандарт № 3: Коментира по определени показатели слушана в клас музика . Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> изразява свое мнение по посочени от учителя показатели, свързани с музикалната субстанция и с функционирането на музиката. 	<p>Учениците трябва да усвоят: Тема 1: Изпълнение на музика . Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> знаят поне три мелодии от изпълнявани и слушани музикални произведения свързват изпълнявана мелодия със съответното музикално произведение . <p>Тема 1: Изпълнение на песни Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> знаят поне три песни, които могат да изпеят . <p>Тема 1: Дискусия върху музика . Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> дискутират и изказват аргументирани мнения по зададени от учителя показатели . 		<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> Да проявяват интерес към различни типове, видове и стилсве музика. Да обхващат музикалното цяло във възможно най-широк музикално-културен аспект. Да аргументират свои и да коментират чужди гледища. 	<p>Български език и литература</p> <p>Психология и логика</p>
<p>Ядро 2 Функциониране на</p>	<p>Стандарт № 1: Познава разнобразието на форми на функциониране на фолклора – в</p>	<p>Тема 1: Фолклорът: един възшебен синтез . Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> очертават компонентите на фолклорното 	<p>Фолклорно действие :</p>	<ul style="list-style-type: none"> Да усетят общите принципи на формиране и функциониране на фолклорната музика в България, на 	<p>История и цивилизация</p>

<p>музиката; музика и общество</p>	<p>миналото и днес. Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знае типични форми на функциониране на традиционния фолклор; • познава съвременни явления на музикалната култура от фолклорен тип. <p>Стандарт № 2: Изразява мнение в учебни дискусии, третиращи музиката в социо-културен дискурс.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знае исторически и съвременни примери за връзката на музиката със социалния живот на личността, групата и общността; 	<p>действие</p> <ul style="list-style-type: none"> • познават връзката с религиозните вярвания, митологията, календара и ежедневието • познават мястото на музиката в основни форми на традиционния фолклор. <p>Тема 2: Фолклорът и професионалните композитори.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаят възлови исторически примери за отношението към фолклора на професионалните творци в различни типове и видове музика; • знаят основните взаимоотношения между творчество и изпълнителство във фолклора и фолклороподобните практики. <p>Тема 3: Тенденцията уърлд мюзик и съвременният шоубизнес</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаят основните мотиви за интереса в различни етапи към някой вид "музика на народите"; • знаят типични български и балкански примери, вписващи се в "уърлд мюзик" <p>Тема 1: "Сериозна" и популярна музика: в конфликт или в сътрудничество?</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знаят типични исторически примери на "преминаване" от единия в другия тип музика • знаят обхвата на понятието популярна музика днес и в миналото • знаят обхвата на понятието "класика" в 20. век; 	<p>Професионализъм</p> <p>Аматьорство</p> <p>Уърлд мюзик</p> <p>Фолк</p> <p>Топ-листа Шоубизнес Хит Меценат Спонсор Продуцент Авторско право Мултимедия</p>	<p>Балканите и в други райони на света.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да изразяват и да дискутират личното си отношение към явления от фолклора и от фолклороподобни практики. • Да слушат и изпълняват характерни примери от фолклора. • Да се запознаят с различни типове отношение на професионални творци към фолклора: обработка, аранжировка, цитиране и т.н. • Да получат представа за широките параметри на съвременното функциониране на уърлд мюзик. • Да изразяват и коментират своите мнения относно принадлежността на отделни творби към "сериозната" и популярната музика. • Да слушат разнообразна в жанрово и стилно отношение музика от миналото и съвременността. • Да изразяват и дискутират лични мнения относно спецификата на 	<p>Психология и логика</p> <p>Български език и литература</p> <p>Изобразително изкуство</p> <p>География и икономика</p>
------------------------------------	--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> изразява свое мнение за параметрите и структурата на категорията популярна музика; знае обхвата и механизмите на използването на музиката в различни електронни медии. <p>Стандарт № 3: Определя по своя преценка три най-ярки явления в музикалната култура на 20 век.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> може да степенува самостоятелно многообразието от музикално-културни явления в 20 век. <p>Стандарт № 4: Прави паралел между традиционната и съвременната символика в музиката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> дискутират върху опозициите "високо-ниско", "сериозно-забавно", "изящно-приложно" в музиката и в другите изкуства. <p>Тема 2: Музика и медии.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> знаят спецификата на възприемане на музиката чрез различни масмедии (плюсове и минуси). <p>Тема 3: Музика, "стока", мода.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> знаят механизмите за обособяване на хитове и топлисти; коментират свои гледища относно връзката на музиката с икономиката: авторски и сродни права, продуцентство, спонсорство, меценатство; предлагат и коментират сами подходи относно връзката на музиката с рекламата; познават механизмите на медийно манипулиране на личния и груповия вкус. <p>Тема 1: Личният избор: суверенно право на личността.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> излагат своя избор за най-ярки явления в музиката на 20 век и коментират своите критерии; коментират противоречието между избор по личен вкус и в резултат на манипулация. <p>Тема 1: Символиката във фолклорните практики.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p>	<p>Културни различия Индивидуални потребности Културна търпимост</p> <p>Митология Мистика Символика</p>	<p>концертното, приложното и фоновото възприемане на музиката.</p> <ul style="list-style-type: none"> Да аргументират личните си предпочитания към конкретни творби от различни видове и типове музика. Да коментират причините за различията в предпочитанията в зависимост от възраст, пол, опит, темперамент, обща култура и др. <ul style="list-style-type: none"> Да дискутират правомерността на съществуването на единствен меродавен критерий в изкуството и културата. Да дискутират върху смисъла на различни фолклорни символи като изразители на опозицията "добро-зло", "мъжко-женско" и др. 	
--	---	--	---	---	--

	<p>музиката .</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> наблюдава съвременната музика в по-широк контекст във връзка с доминиращи социални ценности и тежнения. 	<ul style="list-style-type: none"> излагат върху основата на личен опит и досегашното обучение типични примери на фолклорна символика и на връзка между музика, религия, мистика и митология в български и чуждестранни практики. <p>Тема 2: Символиката в някои стилове на популярната музика на 20. век.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <p>усещат символното значение на различни видове облекло, аксесоари, лого-знаци; графити, поведенчески реакции и пр. в кънтримузиката, тежкия рок, хип-хопа, поп-фолка и др.</p>	Музикални ценности	<ul style="list-style-type: none"> Да откриват върху подходяща музика смисловото значение на определени изразни средства. Да формулират и коментират връзката между символиката в някои съвременни видове музика и доминиращи ценности в социалната практика. 	Психология и логика Български език и литература
Ядро 3: Стилове	<p>Стандарт № 1: Отнася творби /включително от популярната музика/ към съответни стилове.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> отнася разнообразна музика към определени стилови направления. <p>Стандарт № 2: Посочва историческите корени на съвременните течения в популярната музика.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> знае ролята на фолклорната практика при възникването на съвременните течения в музиката; знае ролята на блуса. 	<p>Тема 1: Главини стилове в съвременната популярна музика.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> усещат и коментират кръстосването на различни стилове в подходяща музика. <p>Тема 1: Основни моменти в развитието на популярната музика в Европа и САЩ през 20. век.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> познават мястото на афроамериканската традиция в рокендрола, рока и хип-хопа; знаят ролята на джаза в съвременната популярна музика. <p>Тема 2: Българската популярна музика през 20. век.</p>		<ul style="list-style-type: none"> Да придобият конкретен опит за стилови взаимодействия в съвременната музика. Да разбират стилового разнообразие като една от най-ярките черти на съвременната музика. Да схващат популярната музика като плод на активни трансгранични и исторически влияния и взаимодействия. Да наблюдават взаимодействието между актуални външни влияния и оригинални национални приноси. Да усетят връзката между жанрово-стиловото движение в популярната музика и актуални акценти в социалната практика. 	Изобразително изкуство История и цивилизация

	<p>ритъмдблуса и локалните фолк-практики за формирането и развитието на съвременната популярна музика</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • придобиват представа за основни явления, жанрови и стилски модификации и главните представители в българската популярна музика след края на 19 век 			
<p>Ядро 4 Глобални и локални тенденции в съвременната музика</p>	<p>Стандарт № 1: Посочва и коментира типични примери на взаимовлияния "локално-глобално" и транснационални връзки в съвременната музика <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аргументира комуникативните възможности на музиката • разбира, че локалната музика участва най-ефективно в глобалните процеси когато запазва собствената си идентичност <p>Стандарт № 2: Открива в подходяща музика съвременни форми на синтез <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знае смисъла на мултимедийните синтетични форми и ролята на съвременните технологии 	<p>Тема 1: Локално-глобално <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • осмислят ролята на локалните интонации и идеи като освежаващ принос в глобалните процеси • посочват конкретни влияния на "глобалното" в съвременната музика в България и на Балканите <p>Тема 1: Съвременни синтетични форми <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • посочват източниците на синтеза в мюзикхол, телевизионно шоу, видеоклип и др. • посочват и аргументират ролята на съвременните технологии в музиката 	<p>Глобализация Локалност Урбанизация Транснационални връзки Културна идентичност</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да наблюдават и коментират конкретни външни влияния в типични примери от българската музика. • Да представят авторски идеи за подходящи синтетични и мултимедийни форми. 	<p>Изобразително изкуство</p> <p>Информационни технологии</p>

<p>Ядро 5 България в световната музикална култура</p>	<p>Стандарт 1: Знае десет български музиканти и музикални формации от различни жанрове. <i>Очаквани резултати:</i> обогаत्या осведомеността си в областта на българската музика.</p> <p>Стандарт № 2: Посочва пет явления в българската култура с международно признание. <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • посочва поне пет български музикални явления с международно признание. 	<p>Тема 1: Българска музикална култура. <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • изпълняват предпочитани песни и ги свързват с имената на автори и изпълнители. • излагат кратки сведения за предпочитани български музиканти. • представят в устна или писмена форма "портрети" на предпочитани български музиканти. <p>Тема 1: Българската музика и светът. <i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знаят основните български национални приноси. 		<ul style="list-style-type: none"> • Да коментират личните си предпочитания за български музиканти в условията на търпимост и толерантност. • Да слушат и коментират ярки образци на българското музикално присъствие на световния подиум. 	
--	---	--	--	--	--

IV. УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МУЗИКА ЗА IX КЛАС – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни понятия	Контекст и дейности
<p>Ядро 1 Свирене на музикален инструмент (пеене)</p>	<p>Стандарт № 1: Придобива инструментално-изпълнителски умения и навици.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> изпълнява материал според изискванията на програмата; ползва пианото в личната си музикална практика; придобива умения за изява пред публика. 	<p><u>Учениците трябва да:</u></p> <p>Тема 1: Основен музикален инструмент, пеене.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> изпълняват материал, чиято трудност се определя от приложение към настоящата програма; усвояват най-малко десет творби годишно; изпълняват част от учебния репертоар наизуст; участват най-малко два пъти годишно в концертни прояви. <p>Тема 2: Задължително пиано.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> познават основните изпълнителски техники и видове клавирна фактура; усвояват най-малко три леки пиеси. 	<p>във връзка със съответния музикален инструмент (пеене)</p>	<p><u>На учениците трябва да се даде възможност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Да се запознават с инструментален и вокален репертоар от различни стилове и жанрове. Да разчитат от пръв поглед подходящ материал за основния инструмент. Да опитват да свирят музика, която знаят по слух.
<p>Ядро 2 Развитие на музикалния слух, елементарна теория на музиката</p>	<p>Стандарт № 1: Сопфехира подходящи мелодии.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> възпроизвежда нотирани метроритмични комплекси; пее по ноти мелодии в различни форми; създава устно с тоновете имена подходящи мелодии. <p>Стандарт № 2: Записва диктовка.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> записва едногласни диктовки в мажор и минор в тоналности с арматура до един знак; анализира слухово елементи на музикалната изразност. <p>Стандарт № 3: Знае същността и изразния смисъл на елементи на музикалната изразност.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> знае принципите на метроритмична организация в равностепенни и неравностепенни размери; знае начина на получаване на тоналностите и арматурните им знаци. 	<p>Тема 1: Сопфехиране.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> възпроизвежда нотирани метроритмични комплекси, чийто обхват се определя от приложение към настоящата програма; пее по ноти мелодии в мажор и минор в тоналности с арматура до един знак; транспонират устно и писмено мелодии в тоналности до един арматурен знак; откриват при прослушване на мелодия грешки в нотния и запис. <p>Тема 1: Музикална диктовка.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> анализират слухово елементи на музикалната изразност, чийто обхват се определя от приложение към настоящата програма; записват едногласни диктовки, чийто вид и трудност се определят от приложение към настоящата програма. <p>Тема 1: Елементарна теория на музиката.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> иллюстрират и коментират определенията на изразни елементи; използват свободно понятията от областта на елементарната теория на музиката. 	<p>от областта на елементарната теория на музиката</p>	<ul style="list-style-type: none"> Да развият слуховата си усетливост спрямо отделни елементи на музикалната изразност. Да развият музикалната си памет. Да разширяват музикално-теоретичните си знания. Да разширяват интонационния си опит в областта на различни стилове и жанрове. Да развият ладотоналността и метроритмичния си усет.

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА.

Оценяването на постиженията на учениците в IX клас може да се извършва в различни традиционни за предмета и по-модерни форми:

A. Устна индивидуална проверка:

- способност за толерантно участие в дискусия и за излагане на аргументи към защитаваната теза;
- жанров и стилев анализ на разнообразна музика според изученото до сега;
- посочване на адекватни примери за всички изучавани форми на социално функциониране на музиката;
- аргументирана защита на лични конкретни музикални предпочитания.

B. Звучащи и конвенционални тестове според съдържанието и обема на програмата.

Обръща се подчертано внимание на оригиналността и целесъобразността на изложените мнения и на способността за тяхното убедително логично аргументиране.

B. За профилираното обучение:

- свирене на музикален инструмент (неене);
- солфежиране и записване на музикална диктовка;
- знания из областта на елементарната теория.

***Препоръчаните по-горе форми за оценяване нямат задължителен характер и не изчерпват използването както на техни уместни варианти, така и на други форми по избор на учителя.